

[Hans Schmidt.]

ligt at sammenligne dets forhold på dette område med forholdene i det almindelige skolebyggeri.

I min tale her i det høje ting den 16. oktober 1953 rejste jeg bl. a. også spørgsmålet om de bygninger, der tilhører Wohlfahrts- und Schulverein i Flensborg, og som tjente kulturelle formål indenfor mindretallet. Det drejer sig om to bygninger i Tinglev og to i Haderslev samt en bygning i Aabenraa og en i Graasten. Alle disse bygninger har man inddraget som fjendtlig tysk ejendom. Der er fremsendt dispensationsandragende for år tilbage, men en afgørelse foreligger ikke endnu. Her tabte vi altså seks bygninger.

Så er der spørgsmålet om de øvrige skolebygninger. Der skete jo det, at ikke alene skoleundervisningen standsede, men staten inddrog 53 skolebygninger, hvoraf vi senere kunne tilbagekøbe de førømtalte 13. Her er tabet således ca. 40 bygninger foruden børnehaver, som ikke er taget med i denne beregning.

Disse bygninger mistede vi på grund af loven om revision af tyske betalinger, idet staten overfor de enkelte skoleforeninger rejste finansielle krav, som disse ikke magtede, og herefter gjorde udlæg i bygningerne. Jeg rejste i min tale den 16. oktober 1953 det spørgsmål, om det kan være rigtigt at gøre de enkelte skoleforeninger ansvarlige overfor disse krav, idet clearinggælden i første linie må være et dansk-tysk anliggende. Det må da også have sin betydning, at det ikke drejer sig om en værnemager-sag, og at de fleste skoler var bygget før besættelsen.

For det tredje ligger sagen således, at vi i 1945 mistede vore tysksprogede kommunale skoler, og at vi ikke kunne leje de indtil da benyttede lokaler til de nyoprettede privatskoler. Det kunne vi endog ikke dèr, hvor lokalerne indtil i dag eller indtil fornylig stod tomme, som f. eks. i Ravsted og Saksborg, hvor vi så var tvunget til at bygge nye skoler. Alle disse forhold viser, at behovet for nybygninger og materialer for mindretallets vedkommende er ganske ekstraordinært.

Et andet spørgsmål, som udfra et menneskeligt synspunkt er af betydning for medlemmerne af mindretallet, og som jeg gerne

her atter vil gøre opmærksom på, er meddelelse af opholds- og arbejdstilladelse af varig eller midlertidig karakter. Det har før været genstand for forhandling i dette høje ting udfra forskellige synspunkter. Der er fremført menneskelige og nationalpolitiske synspunkter og argumenter udfra synspunktet om kvindens ligeberettigelse.

Set fra et menneskeligt synspunkt er det, forekommer det mig, ikke rimeligt, når andragendet afvises, skønt der foreligger en familietilknytning til landsdelen. For mindretallets medlemmer er en livlig færden over grænsen en naturlig ting og en livsbetingelse, og da er det uundgåeligt, at der stiftes ægteskaber mellem danske og tyske statsborgere. I øjeblikket er forholdet dette, at der mig bekendt ikke lægges nogen hindring i vejen, når en tysk kvinde ægter en dansk statsborger. Det må erkendes, at der da gives tilladelse. Vanskelighederne er derimod store, når en kvinde med dansk statsborgerret ægter en tysk statsborger. Da tvinges hun, hvis hun vil leve sammen med manden, faktisk til at forlade landsdelen, da manden ikke kan få opholds- og arbejdstilladelse, skønt alle personlige forhold taler herfor. Fra et menneskeligt synspunkt er dette ikke rigtigt og heller ikke udfra et moderne synspunkt om kvindens ligeberettigelse.

Så er der for grænselandets vedkommende de nationalpolitiske hensyn, som føres i marken i dette spørgsmål. Og dèr mener jeg, at de anførte synspunkter om faren for en såkaldt invasion sydfra er endog meget stærkt overvurderet. Antallet af ansøgere vil altid være begrænset på en naturlig måde, og iøvrigt vil det være en foreteelse på begge sider af grænsen, så der sker en udligning, som ophæver faremomentet.

I denne forbindelse vil jeg gerne henlede opmærksomheden på, at der efter 1945 blev vedtaget en bestemmelse, som gik ud på, at kvinder, der under krigen ved ægteskab med danske statsborgere havde erhvervet dansk statsborgerret, atter mistede denne og blev statsløse, medmindre de efter andragende kunne generhverve dansk statsborgerret. Forsåvidt dette andragende bliver afslået, lider de nu under den gene, at de må bo og færdes på fremmedpas og må søge og betale visa, når de vil rejse ud over